สำนักพิมพ์มติชน
MATICHON
THAI
CLASSIC

ท่ามกลางบรรยากาศแห่งสายน้ำ
และตำนานลูกผู้ชาย...
คนหนึ่งสร้างอำนาจด้วยกฎหมาย
อีกคนสร้างอำนาจด้วยบารมี

เจ้าพ่อ

นวนิยายคลาสสิกจากนักประพันธ์ชั้นครู

อาจินต์ ปัญจพรรค์

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

เจ้าพ่อ

อาจินต์ ปัญจพรรค์

กรุงเทพมหานคร ● **สำนักพิมพ์มติชน** ● ๒๕๕๕

เจ้าพ่อ • อาจินต์ ปัญจพรรค์

เคยตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในนิตยสาร 'ฟ้าเมืองไทย' ปี พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๑
พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก : สำนักพิมพ์หมึกจีน พ.ศ. ๒๕๓๓
พิมพ์ครั้งที่สอง-ครั้งที่สาม : สำนักพิมพ์หมึกจีน พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๖
พิมพ์ครั้งที่สี่ : สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม พ.ศ. ๒๕๔๗
พิมพ์ครั้งที่ห้า : สำนักพิมพ์มติชน, สิงหาคม ๒๕๕๔
พิมพ์ครั้งที่หก : สำนักพิมพ์มติชน, พฤศจิกายน ๒๕๕๔
พิมพ์ครั้งที่เจ็ด : สำนักพิมพ์มติชน, กันยายน ๒๕๕๕

ราคา ๒๘๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

อาจินต์ ปัญจพรรค์, เจ้าพ่อ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๕. ๓๙๒ หน้า.
๑. นวนิยายไทย I. ชื่อเรื่อง

ISBN 978 - 974 - 02 - 0813 - 6

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ้งเร็ว, จุฬาลักษณ์ ภู่เกิด,
ปิยชนน์ สุทวีทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์, นงนุช สิงหเดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุนปาน • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : สุภาชัย สุชาติสุธาธรรม
ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ไมน สวัสดิ์ศรี, กานต์ชนก อุดมศักดิ์ • คอมพิวต์กราฟิก : กรวลัย เจนกิจณรงค์, ปณพร อ่อนน้อม
พิสูจน์อักษร : สุเทพ ชาญกิจ • ศิลปกรรม-ออกแบบปก : ธนพล ไชยช่วย • ประชาสัมพันธ์ : ดั่งฤดี ศรีไพโรจน์

สำนักพิมพ์มติชน | www.matichonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๒๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๘๙-๕๘๑๘
แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๘๒-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๙๑-๙๐๑๒
จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๙๑-๙๐๑๒
Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co.,Ltd.
12 Tethsabannarueman Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อปกป้องธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของผู้อ่าน

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์ ๘
คำนำผู้เขียน (ในการพิมพ์พุทธศักราช ๒๕๔๗) ๑๐
คำนำผู้เขียน (ในการพิมพ์ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๓๓) ๑๒

๑. เรือเมล์สายสุพรรณ ๒๑
๒. ลูกสาวนายอำเภอ ๒๕
๓. ปลัดหน้าใหม่ ๓๓
๔. ศักดินากับตาแป๊ะ ๓๙
๕. ยุคทองของเรือเมล์ ๔๕
๖. คำทำนาย ๔๙
๗. วงลำตัดประหลาด ๕๒
๘. เสือป่าเหยียบเรือ ๕๘
๙. นายตรวจเรือเมล์ ๖๔
๑๐. อำเภอโรงนา ๗๑
๑๑. ผู้หวังดี ๘๐
๑๒. ชีวิตในยุคโน้น ๘๓
๑๓. ตลาดริมแม่น้ำ ๘๙
๑๔. รายงานตัว ๙๔
๑๕. รถเมล์ไปจังหวัด ๙๘

ตัวอย่าง
m.SE-ED.com www.SE-ED.com

๑๖. วิถีชีวิตต่างแบบ ๑๐๓
๑๗. นาย ๑๑๑
๑๘. อาณาจักรนักเลงโต ๑๑๖
๑๙. อาณาจักรนักปกครอง ๑๒๐
๒๐. ลูกชายเจ้าพ่อ ๑๒๔
๒๑. ระหว่างกองทุนกับขนมจีน ๑๓๓
๒๒. ความรักที่ต้องรอ ๑๔๑
๒๓. มือกฎหมายไม่เคยหยุด ๑๔๔
๒๔. ทบทวนอิทธิพลกำนัน ๑๔๗
บทแทรก ตำนานมณฑล ๑๕๑
๒๕. สู่ถ้ำเสือ ๑๕๓
๒๖. แบ่งแนวรบ ๑๕๖
๒๗. ตลาดแบบใหม่ ๑๖๒
๒๘. เสือป่าพบสิงห์ ๑๖๙
๒๙. เจ้าแม่ทุ่งทอง ๑๗๙
๓๐. ลิเกบ้านนอก ๑๘๕
๓๑. ปัญหาผู้ร้ายข้ามแดน ๑๘๙
๓๒. ผู้หวังดีเปิดเผยตัว ๒๐๑
๓๓. หญ้าปากคอก ๒๐๖
๓๔. เขี้ยวเล็บสิงห์หนุ่ม ๒๒๗
๓๕. พินัยกรรมวาจา ๒๓๑
๓๖. สายสกุลวงศ์ ๒๔๐
๓๗. พบกันที่สุดแดน ๒๔๔
๓๘. เสียงเรียกจากพงศ์พันธุ์ ๒๕๑
๓๙. ทายาทมืด ๒๕๗
๔๐. จับตาย ๒๕๙

๔๑. วิสามัญฆาตกรรม ๒๖๔
๔๒. เดียวดาย ๒๗๒
๔๓. เสน่ห์บางกอก ๒๗๗
๔๔. ปัญหาฆ่าคนตาย ๒๘๐
๔๕. ชะตากรรมของปลัดอำเภอ ๒๘๓
๔๖. ทางสะดวกของคนรวย ๒๘๕
๔๗. ปฏิวัติทุ่งทอง ๒๘๘
๔๘. ประกาศิตฯ เทศาฯ ๒๙๕
๔๙. มรดกสุนทรภู่ ๒๙๖
๕๐. สัจจะ ๒ ชาย ๓๐๒
๕๑. ปลายทาง ๓๐๖
๕๒. เจ้าพ่อเดิมบาง ๓๑๑
๕๓. คุณครูที่รัก ๓๒๑
๕๔. ผู้เฒ่าเทคะแนน ๓๒๖
๕๕. แดนกันดาร ๓๓๐
๕๖. บ้านเศรษฐี ๓๓๓
๕๗. แม่เสือสั่งถ้ำ ๓๔๐
๕๘. ชีวิตใหม่ของใคร ๓๔๕
๕๙. สุดหล้าฟ้าเขียว ๓๕๑
๖๐. แฟชั่นบางกอก ๓๕๘
๖๑. ทุ่งทองเปลี่ยนโฉม ๓๖๔
๖๒. คนหาย ๓๖๘
๖๓. ลุยแม่น้ำ ๓๗๕
๖๔. แผนย่ำบก ๓๘๔
๖๕. รถรางสายยาว ๓๘๘
๖๖. พี่น้องสวนทาง ๓๙๐

คำนำสำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

ในบรรดานักเขียน-นักหนังสือพิมพ์ หนึ่งในผู้ได้ชื่อว่าเป็น “สี่มือทอง” ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ในยุคที่ “คุณชายคึกฤทธิ์” ยังโลดแล่นอยู่ในฐานะผู้กุมบังเหียนใหญ่

นั่นคืออาจินต์ ปัญจพรรค์ ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๔

ด้วยความเชี่ยวชาญภาษาและวรรณกรรม จึงเสกสรรให้ตัวตนของ “อาจินต์ ปัญจพรรค์” กลายเป็นมือทองในการเป็น “บรรณาธิการ” ขณะอีกบทบาทก็รับหน้าที่เป็น “นักประพันธ์” สรรค์สร้างงานเขียนแห่งยุคสมัย

ที่สำคัญ เขายังได้ตั้งสำนักพิมพ์ “โอเลี้ยงห้าแก้ว” ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ที่ได้รับการกล่าวขานมานมนาน ทั้งเป็นเจ้าของและบรรณาธิการนิตยสาร “ฟ้าเมืองไทย” ซึ่งถือเป็น “ตำนาน” ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้คุณค่าของตัวอักษร

เฉกเดียวกับนวนิยายจากฝีมือการประพันธ์ของอาจินต์ ปัญจพรรค์ ในชื่อ ***เจ้าพ่อ - เจ้าเมือง*** ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องยาวที่เขาชื่นชอบเป็นที่สุด

สาระของนวนิยายเรื่องนี้ กล่าวถึงการลบเหลี่ยม-เฉือนคมระหว่างข้าราชการหนุ่มผู้มุ่งมั่นกับงานฝ่ายปกครองกระทั่งเป็นถึงผู้ว่างานเมือง ขณะชายหนุ่มอีกคนซึ่งมียศถาเป็นเสือป่าก็มุ่งมั่นกับการสร้างชีวิตจนเป็นเจ้าพ่อ ทว่าชีวิตอีกด้านก็ลุ่มหลงอบายมุขทั้งฝิ่นและการพนัน กระนั้นชายหนุ่มทั้งสองก็ยังเกี่ยวดองในฐานะคนร่วมยุคสมัยเดียวกัน

เป็นนวนิยายที่สะท้อนการต่อสู้ของ “เจ้าขุนมูลนาย” กับ “นักเลงลูกทุ่ง” ได้อย่างชัดเจน

นวนิยาย **เจ้าพ่อ** ซึ่งเป็นหนังสือเล่มแรกของ ***เจ้าพ่อ - เจ้าเมือง*** เล่มนี้ จึงเป็นงานเขียนที่ปลุกบรรยากาศริมแม่น้ำและท้องทุ่งในเขตนครชัยศรีและสุพรรณบุรีให้ตื่นฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง

สมกับเป็นวรรณกรรมชิ้นเยี่ยมของ “อาจินต์ ปัญจพรรค์” ผู้เป็นทั้ง “เจ้าพ่อ” และ “เจ้าเมือง” ในบริบทของวงวรรณกรรมไทย

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

(ในการพิมพ์พุทธศักราช ๒๕๔๗)

ตัวอย่าง

‘เจ้าพ่อ’ กับ ‘เจ้าเมือง’ เป็นงานที่ผม อาจินต์ ปัญจพรรค์ สร้างขึ้นด้วยความสุข เป็นสุขตั้งแต่การเปิดเรื่องด้วยเสียงร้องกะลาสีเรือเมล์ จากงิ้วรายของจังหวัดนครปฐมไปยังจังหวัดสุพรรณบุรี อันมีคำคล้องอย่างตรึงใจชาวแม่น้ำในยุค ๒๔๖๑ ชาวแม่น้ำนครชัยศรีทุกคนท่องได้ขึ้นใจว่า...

“บางระกำ ลำพระยา บางปลา สองพี่น้อง
บางปลาม้า เก้าห้อง ลอยละล่องขึ้นสุพรรณ”

และ...ผมผู้เขียน ยังจำ ‘คำร้อง’ อันมีค่าที่ระบุบอกถึงความใฝ่ฝันของชาวแม่น้ำนครชัยศรีที่ป้า (อายุ ๓๐ ปี) ของผมท่องให้ฟังเมื่ออายุ ๕ ขวบ ซึ่งผมฟังแล้วจำได้ทันที ไม่มีวันลืมในความสนุกเคล้าเสียงเหน่อของชาวแม่น้ำภาคกลางที่ว่า...

มีอัฐอยู่สองกะหลึง (สลึง)
ลงเรือกะหลอม (ฉลอม)
ไปดูกะเหลิม (งานเฉลิมพระชนมพรรษา)
กะหนุกกะหนาน (สนุกสนาน)

ผมตั้งใจเขียน 'คำนำ' ในการพิมพ์ครั้งนี้ เพียงเท่านี้!

เพื่อให้ท่านพลิกหน้าต่อไปอ่าน 'คำนำ' ในการพิมพ์ครั้งล่าสุด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่ผมเขียนไว้อย่างละเอียดลออ ในวัยที่มีพลังใจแรง จัดอายุ ๖๓ ปี

เชิญครับ เชิญพลิกไปอ่านคำนำที่ผมเขียนไว้แล้วอย่างทุ่มเทหัวใจดังกล่าวนั้น

๒๙ มีนาคม ๒๕๔๗

ตัวอย่าง
m.SE-ED.com
www.SE-ED.com

คำนำผู้เขียน

(ในการพิมพ์ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๓๓)

ตัวอย่าง

เดือนกันยายน ๒๕๒๙ มีข่าว น.ส.พ. วิทยุ ทีวี ว่าพบแหล่งน้ำมันที่บ้านสะแกฯ ตำบลเก้าห้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้าพเจ้าเอาแผนที่ประเทศไทยมาลากเส้นตรงจากบ่อน้ำมันฝางลงมายังเก้าห้อง เกิดปรากฏการณ์ประหลาดคือ ลานกระบือที่กำลังขุดน้ำมันกันอยู่นั้น อยู่ไม่ไกลจากแนวเส้นตรงนี้

ลองต่อเส้นตรงนั้นให้ยาวลงมา ก็พบว่าช่วงหนึ่งของมันทาบทับแม่น้ำสุพรรณที่อำเภอบางเลนของจังหวัดนครปฐมบ้านเกิดของข้าพเจ้า ในขณะที่บิดาเป็นปลัดอำเภอ

ข้าพเจ้าตั้งสมมุติฐานเอาเองว่า เส้นทางเดินของน้ำมันใต้ดินนั้นเป็นเส้นตรงอยู่ก้นอุ้งแม่น้ำนี้ หรือไม่ก็เกี่ยวกระหวัดอยู่ในแนวนี้

...เสียงระฆังเรือเมล์โบราณก็ดังแก๋งๆ ขึ้นมาในความทรงจำ...

แถบนี้คือพื้นเพฝ่ายมารดาของข้าพเจ้า ริมแม่น้ำอันเงียบสงบบัดนี้ได้พบแหล่งน้ำมันแล้วหรือ ย้อนทวนถึง ‘บางเลน’ บ้านเกิด ‘บางปลาม้า’ ที่ข้าพเจ้าเป็นหนุ่ม อพยพหนีระเบิดจากกรุงเทพฯ มาอยู่

ที่นั่นเมื่อสมัยสงครามญี่ปุ่น เหนือขึ้นไปคือ ‘เก้าห้อง’ ที่ข้าพเจ้าเคยขึ้นไปดูงิ้วในตลาด...กลางคืนเล่นเรื่อง ‘สามก๊ก’

กลางวันเล่นเรื่อง ‘นางนาคพระโขนง’ เอาใจคนไทย ทั้งๆ ที่ตัวงิ้วพูดไทยไม่ชัด

นี่คือเศษเสี้ยวของเสน่ห์ชนบท!

ตอนนั้นทุกตำบลยกกันเข้ามาประกวดรำวงในงานปีใหม่ที่บริเวณสนามหน้าอำเภอบางปลาม้าเพื่อชิงรางวัลขันเงิน ผ้าขาวม้า และผ้าซิ่นทั้งจากไผ่ขวาง โพธิ์คอย คอวัง บางยี่หน เก้าห้อง

“เก้าห้องดาวลอย บุญฉันน้อยไม่ได้เชยชม ปลูกรักไว้หวังใจจะภิรมย์ แต่ไม่สมอารมณ์เลื่อนลอย...” เพลงนำคณะเก้าห้องเมื่อครึ่งศตวรรษก่อนโน้น เขาไม่รู้เลยว่าใต้ท้องนาของเขามีขุมน้ำมัน

“เก้าห้องดาวลอย บุญฉันน้อย...”

บุญน้อยหรือนั่น น้ำมันซ่อนอยู่ข้างล่าง!

ข้าพเจ้าไม่ฟังใครแล้ว

จินตนาการเข้าข้างตัวเองว่าจะขุดน้ำมันกันยกใหญ่ในเร็วๆ นี้ ท้องนาจะพลุกพล่านด้วยคนงานแคมป์น้ำมัน เสายกยอจะกลายเป็นแท่นริกส์ รูปร่างเหมือนเปรตเหล็กก้มคอดื่มน้ำมันอยู่โงกเงก

แม่น้ำสุพรรณจะเป็นแม่น้ำทองสมชื่อ

ข้าพเจ้าลงมือเขียน ‘เจ้าพ่อ’ ผู้ยิ่งใหญ่แห่งแม่น้ำสุพรรณ ซึ่งคนทั้งหลายเรียกว่า ‘นาย’ ตั้งแต่งิ้วรายยันจังหวัดสุพรรณไปจนหันคาของชัยนาท ปะทะกับปลัดหน้าใหม่ ฝ่ายเจ้าพ่อมีผู้หนุนหลังคือนายอำเภอเก่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ ผู้รับนักเลงใหญ่นี้ไว้เป็นเขย

นวนิยายเรื่องนี้เริ่มลงในนิตยสาร ‘ฟ้าเมืองไทย’ รายสัปดาห์ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๒๙ นั้นเอง เปิดฉากด้วยเรือเมล์ ซึ่งหลายชีวิตที่โดย

สารในเที่ยวเดียวกันมาพบกัน เพื่อที่จะผูกพันหรือฟาดฟันกันต่อไปในเบื้องหน้า

ตัวละครจากความจริงปนกับจินตนาการ กลายเป็นตัวละครที่ข้าพเจ้าฝันหวานสร้างขึ้นก็ออกโรงออกมาเรื่อยๆ ลำตัดโจร หมอดูโหงวเฮ้ง นายอำเภอผู้มีแพสอนหนังสือแทนโรงเรียน ภารโรงคอกัญชา ลักษณะตลาดและสังคมริมแม่น้ำ ร้านกาแฟของกำนัน ร้านหมอของอดีตทหาร เสนารักษ์ โรงยาฝิ่นของเจ้าของตลาด โบสถ์โบราณก่อนเข้าจังหวัดซึ่งเป็นโบสถ์ที่ขุนแผนย่างกุมารทอง...

ความรัก ซึ่งนวนิยายจะเขียนข้ามไปเสียไม่ได้ แต่หนักไปในทาง ‘รักงาน’ ในบทต้นๆ แล้วฮึกเหิมเป็น ‘รักต่างวัย’ พลังแห่งดำกฤษณา...

ข้าพเจ้าเขียนบรรยายนายท้ายเรือเมล์ กะลาสีเรือเมล์ นายตรวจเรือเมล์และนายท่า อัตรากำลังบนอำเภอและบนศาลาว่าการจังหวัด **ผู้คนที่สังคมนอกแบ่งไว้เป็น ๓ วรรณะ คือ ข้าราชการ พ่อค้า ชาวนา แถมด้วยจัณฑาลคือโจร เดินชนกันในตลาดริมแม่น้ำ ซึ่งออกแบบละม้ายคล้ายคลึงกันไปทุกตลาด ด้วยเงื่อนไขของแม่น้ำและท้องนา**

ขณะเขียน ข้าพเจ้าเป็นสุขด้วยการระลึกชาติเข้าไปในความ ‘รู้ก่อนเกิด’ สืบสานด้วยเรื่องที่รู้จริงและที่ญาติผู้ใหญ่เล่าไว้ เป็นสุขในการค้นคว้าเข้าไปในสมุดข่อย หนังสือโบราณ คนเก่าๆ อัจฉริยะของกฎหมายเก่า บ้านบางอันมีชีวิตแบบเก่าๆ สืบค้นสืบถามตำนานจากคนแก่คนเฒ่า เจ้าอาวาส โดยไป ‘เผชิญสืบ’ ถึงที่เกิดเหตุ

คนไม่เคยปืน จะพูดเบ่งว่า “อะไรไม่จริงเหมือนยิงปืน” ขณะคนที่รู้รสชาติของปืนมาแล้วกลับพูดว่า “อะไรไม่จริงเหมือนกินข้าว”

คนผ่านชีวิตมาโชกโชน กลับรำพึงว่า

“อะไรไม่จริงเหมือนความตาย!”
นี่คือปรัชญาชีวิตของคนที่นั่น

ความสุขของคนสมัยโน้นคือการได้เที่ยวบางกอก เมื่อเรือเมล์ลำแรกแล่นสู่ชนบท ทุกคนก็มองเห็นดาวประจำเมืองสุกปลั่งอยู่บนท้องฟ้าในทิศที่เขาคิดว่านั่นคือบางกอก

ในขณะที่มีดาวตกทุกคืนบนฟ้ามืดที่พราวไปด้วยดวงดาว ตกวูบเหนือหลังคาบ้านใด ก็หมายความว่าเมียบ้านนั้นตั้งท้องในขณะนั้น

นี่คือความเชื่อของคนที่อยู่กับความเงียบเหงากลางนา ผู้ตื่นตาเมื่อเห็นกระป๋องตักน้ำในเรือเมล์ พวกเขาก็เริ่มพัฒนากระชุ กระออมมาเป็นกระป๋องสังกะสีบ้าง

สุพรรณเรียก ‘กระป๋อง’ ไกลขึ้นไปเรียก ‘กระแป๋ง’

แท็งก์น้ำแบบอำเภอเข้ามาไล่ที่โอ่งน้ำฝนของคหบดี พัดลมหมุนด้วยน้ำมันก๊าดมาแทนพัดใบตาล หมวกกะโล่ของคนอำเภอแพร่มาสู่เขากวางที่แขวนหมวกของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีหมวก ๒ ใบขึ้นมาแล้วคือหมวกอำเภอกับงอบชาวนา

ภาษาราชการเข้ามาแทนภาษาบาลีของหลวงตาและพี่ทิด เสื้อสีแดง เขียว ชมพู เข้ามาแทนเสื้อแขนกระบอกย้อมดำชั่วกัปกัลป์ของสาวชาวนา นุ่งดำใส่แดงถูกล้อว่า ‘อีกาคาบพริก’

ช่างหัว...ไอ้คนปากบุกซุกบอน

ผู้นำแฟชั่นชายอย่างเงียบเชียบคือตัวตลกลิเก ซึ่งมีเขาพวกเดียวที่กล้าใส่เสื้อคอกลมลายดอกไม้ ชายคนไหนไม่ตัดผม ปล่อยไว้ยาวประบ่านั่น ไม่ต้องหมอดูก็ทายไว้เลยว่า ถ้าไม่ใช่คนบ้าก็เป็นคนป่วยเรื้อรัง, ห้ามตัดผม-แสลง บางเรื่องข้าพเจ้าเร้นเข้าไปตั้งใจเขียน แต่บางเรื่องมันก็แฝงอยู่ในชีวิตของข้าพเจ้า ยังไม่ได้เขียน...เพราะว่ามันมีมากมายเกินกว่าที่นิยายเรื่องเดียวจะรับใช้ได้หมด

อย่างนี้เอง...คนในแม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำสุพรรณ แม่น้ำนครชัยศรี สายเดียวกันแต่แยกเรียกไปตามความภาคภูมิใจของคนริมแม่น้ำ) มีความหวังที่จะไปเที่ยวบางกอก โดยเฉพาะในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระเจ้าอยู่หัว เขาเรียกกันว่า 'วันเฉลิม' ความรู้สึกนี้เข้มข้นจนกลั่นตัวเป็น 'กลอนกระทุ้ง' ร้องกันทั่วว่า

"มีอ้ฐอยู่สองกะหลึง (สลึง)
ลงเรือกะหลอม (ฉลอม)
ไปดูกะเหลิม (เฉลิม)
กะหนุกกะหนาน (สนุกสนาน)"

นี่ไง โฟล์คซอง, ความหวังของชาวบ้าน ด้วยภาษาชาวบ้านแต่งโดยชาวบ้าน ล้อกันเองและตัวเองอย่างกะหนุกกะหนาน มันเป็นลวดลายกวีเฉพาะถิ่นของแม่น้ำนี้

ข้าพเจ้ามีความสุขที่เขียนเรื่องนี้

ประวัติการตั้งนามสกุล ความรอบคอบรัดกุมในการเก็บภาษีเก็บตามมีด ขวาน แห ที่มีอยู่ประจำบ้าน การเก็บภาษีเงินได้รายหัวเรียกว่า 'รัชชูปการ' ช่วยรัฐ ชาวบ้านเรียกว่า 'เสียส่วย' คนละ ๖ บาทในแดนเจริญ, ๔ บาท ๒ บาทในถิ่นที่มีที่นาชั้นเลว ใครไม่มีเงินเสียก็ต้องไปดายหญ้าหน้าบ้านเจ้าเมืองหักหนี้ไปวันละสลึงสองสลึงก็ว่ากันไป คุมประพฤติแบบพ่อเมืองคือ นักโทษอุกฉกรรจ์ที่พ้นโทษแล้วยังจะต้องไปอยู่รับใช้นายอำเภอดูความประพฤติอีกระยะหนึ่ง เมี่ยนดีได้ แต่ต้องเลี้ยงดูให้อิ่มหนำ...

ข้าพเจ้าค้นหอสมุด ค้นหอจดหมายเหตุ พบความปากจัดของหนังสือการเมืองสมัยรัชกาลที่ ๗ พบราชกิจจานุเบกษาประกาศสั่งของเจ้าพนักงานห้ามมีและห้ามจำหน่ายหนังสือที่เป็นภัยต่อการปกครอง

พบประกาศถอดนายอำเภอ การตั้งเจ้าพนักงานที่ดินมณฑล

และการนัดวันรังวัดออกโฉนด บัญชีสัตว์เลี้ยง การทำรูปพรรณสัตว์ ลักษณะการตาย ๕๐ กว่าแบบของควาย ตั้งแต่น่าสมเพชจนน่าขบขัน คือ เป็นโรคระบาด เสือขบ ตกหล่ม และตายเอง (ยังไม่ได้เขียนถึง)

ค้นหนังสือภูมิศาสตร์ของกองวิชาการ กระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ในสมัยคนไทยมี ๙ ล้านคน

ค้นประวัติคนเก่ารุ่นปู่รุ่นพ่อจากหนังสืองานศพของนายทหาร ตำรวจ นายอำเภอ เจ้าเมือง พ่อค้า คหบดี สนุกมาก นอกจากเขียนเรื่องนี้แล้ว ข้าพเจ้าเก็บไว้เล่าด้วยปากราวกับไปพบบ่อเพชรบ่อพลอยมา

ข้าพเจ้าเขียนนวนิยายเรื่องนี้แบบที่ฝรั่งเรียกว่า...

More atmosphere than plot.

นวนิยายเรื่องนี้เป็นแบบกลั้วกันด้วยความคิดฝันกับความจริง กระเดียดไปพิถีพิถันในข้อมูลและบรรยากาศ ยิ่งกว่าพล็อต

ขอขอบพระคุณ

คุณไพศาล พจนีย์เกษม, คุณน้อย รัชเวทย์, คุณศิริ เขียวคำจีน, คุณผดุงศักดิ์ ขจรอำไพสุข, ร.ต.อ.ศักดิ์ แสงศรี, นายแพทย์พยงค์ เวสสบุตร, คุณอ่อน สังขกร

คุณประวิทย์ มีเดช, คุณธาดา เกิดมงคล, คุณเลข หิรัญกิจ, คุณปรุง ประสาทวิทย์ ที่เขียนติติงสิ่งผิดสิ่งพลาด ซึ่งข้าพเจ้าได้แก้ให้ถูกต้องแล้ว

ขอขอบพระคุณ

อาจารย์ล้อม เพ็งแก้ว ผู้ค้นตำนานขุมทรัพย์ลายแทง, คุณอนงค์ ศรีสุขุมชัย ค้นประวัติจังหวัดและแผนที่นครปฐม, คุณมาติณ ถีนิติ ค้นเอกสารการตรวจราชการในจังหวัดนครปฐมสมัยสงครามอินโดจีน

คุณครูนิคมและภรรยาแห่งอำเภอบางเลน ผู้ให้สัมภาษณ์เรื่องเรือเมล์และช้างป่า

ท่านเจ้าอาวาสตำบลนิลเพชร์ ผู้ให้สัมภาษณ์เรื่องเหรียญมงกุฎครอบเพชรของเสือป่า

ผู้ใหญ่บ้านคลองญี่ปุ่น ท้องที่อยุธยาชนแดนนครปฐม บิดาของคุณชะวิน ภาสุระ เล่าเรื่องโจรและตำรวจบางสมัย

คุณยายของคุณวิกูล แห่งศรีประจันต์ ผู้บอกคาถาหลวงพ่อวัดจรรย์ให้จด

และขอขอบพระคุณ คุณสุรพงษ์ บุนนาค นักเขียนรุ่นพี่ผู้จุดประกายไฟให้แก่ข้าพเจ้าด้วยคำว่า **"นักเขียนต้องเขียนเรื่องยาวอย่างน้อย ๑ เรื่อง งานเรื่องสั้นหรือสารคดี บทความ คอลัมน์นั้นยังไม่พอ"**

ตัวอย่าง

อาจินต์ ปัญจพรรค์

๕ ตุลาคม ๒๕๓๓

m.SE-ED.com www.SE-ED.com

เจ้าพ่อ